

Alfred Bader

Art Related Correspondence

Correspondence: Hubertus van Boarle

2006-2011

CLARENT'S UNIVERSITY ARCHIVES	
LOCATOR	2291.1b
BOX	1
FILE	22

cc: David

Dr. Alfred Bader
2961 North Shepard Avenue
Milwaukee, Wisconsin 53211

(414) 962-5169

May 23, 2011

Dhr. Hubert van Baarle
's-Gravensingel 67
3062 SC Rotterdam
THE NETHERLANDS

Dear Hubert,

Thank you for your letter of May 17 which arrived here very quickly indeed.

I just talked to David de Witt who is both my good friend and always very responsive and he told me by telephone that he just sent you a photograph of a Jan Pynas which I owned some years ago but then sold to a dealer in Chicago.

Thank you for sending me the notice about the painting by Brouwer which sold at Sotheby's in Amsterdam in 2007 and was bought by me with my good friends, the dealers in Munich, the Arnoldi-Livies.

While I will be in England in July I don't think I will come to the London sales; I just have difficulties walking.

With all best wishes I remain

Yours sincerely,

Alfred
AB/az

Care of: Dr. A. Bader
Astor Hotel Suite 622
924 East JunEAU Avenue
Milwaukee, Wisconsin 53202
United States

Dear Alfred,

It is with hesitation that I now write to you.
It won't be long.

In Maastricht Otto told me a little bit about your condition and actual life. (Only a bit later I directed my eyes at the Rembrandt once in the possession of Daniel Dauby.) You are often in my mind. I hope more than anything else, you are as good as possible, and able to do what you like to, that is, collect, deal, research and stimulate. I know Isabel is with you all the time, and does what she can to assist you; this is essential. I also wish her the best in her indispensable role.

Recently I wrote to David de Witt. But like my former letter, also this one remained without any effect. Could you please in exchange for this small piece of information in the shape of photocopies (a recent chance discovery), send me a photocopy of an illustration of the Jan Pynas referred to by David de Witt in: *Oud Holland* 123 (2010) nr. 2, 182 note 1, and not forget to mention also its dimensions?

1870
No. 100

Received of the
Hon. Secy of the
Interior
the sum of
\$100.00
for
the purchase of
land in
the
County of
Custer
State of
South Dakota
this 10th day of
April 1870

I had information I intended to send to
have fascinated him, which I intended to send to
him as a sign of gratitude for his help, but when
he fails (again) to come up with anything, I
simply am reluctant to provide it.
The way he treats me, worries me.

With me everything is like before.
Gria's promotion will in all probability take place
next week. After more than 20 years of work, she will
then reach an important station in her career.
I will return to London in July, but seriously
doubt whether I will have the pleasure to see
you there again.

All the best to you
and your wife,
Kindest regards

Hubert

Dhr. H. van Baarle
's-Gravensingel 67
3062 SC Rotterdam
Nederland

...of ... [faint text]

... [faint text]

... [faint text]

... [faint text]

David TENIERS le Jeune

(faux)

Anvers, 1610 - Bruxelles, 1690

Vieillard endormi

Bois. H. 0,373 ; L. 0,298

Inv. H-2196

HISTORIQUE

Collection Henri Culhat, à Lyon ; legs de ce dernier en 1845 comme « école de Teniers ».

CATALOGUES

1851, n° 118, p. 62 (école de Teniers) ; 1877, n° 252, p. 178 ; 1887, n° 150, p. 35 ; v. 1897, n° 186, p. 45 ; 1912, p. 60 (Abraham Teniers).

Imitation maladroite, datant du XIXe siècle, de scènes de genre de Teniers ; seule la scène de l'arrière-plan présente quelques rapports avec l'œuvre de ce dernier.

Pieter THYS l'Ancien

(attribué à)

Anvers, 1624 - Anvers, 1677

L'Amour tenant son arc

Toile. H. 1,205 ; L. 0,930

Inv. H-672

HISTORIQUE

Collection de Mlle Bruny à Lyon ; legs de cette dernière en 1852.

CATALOGUES

1855, n° 205, p. 105 (école de Van Dyck) ; 1877, n° 191, p. 155 ; 1887, n° 90, p. 28 ; 1887b, p. 95 (imitation de Van Dyck) ; v. 1897, n° 111, p. 36 (école de Van Dyck) ; 1912, p. 23.

Une composition identique figure dans un *Cabinet d'amateur* aux Bayerische Staatsgemäldesammlungen à Munich (huile sur toile, 141 x 236 cm, inv. 896), œuvre collective de Wilhelm Schubert von Ehrenberg (1637-v. 1676), Jacob Jordaens (1593-1678) et plusieurs autres artistes anversois, datée de 1663. *L'Amour* y apparaît au troisième registre de la paroi du fond, à gauche de la cheminée, et a été attribué récemment à Pieter Thys par M. Díaz Padron et M. Royo-Villanova ; ceux-ci ont réinterprété les initiales qu'il porte, lues depuis le catalogue de la galerie de Dusseldorf rédigé par Pigage et Von Mechel en 1778 comme celles de Philips Augustijn Immenraet (1621-1679). Les mêmes initiales *PT* se retrouvent d'ailleurs dans le tableau de Munich sur une *Adoration des bergers* qui a toujours été attribuée à Pieter Thys. *L'Amour tenant son arc* s'apparente à une composition attribuée à Anthonie van Dyck, connue entre autres par un tableau autographe (?) conservé dans la collection Bentinck-Thyssen (huile sur toile, 127 x 92 cm) et un dessin (copie) du Kupferstichkabinett des Staatliche Museen Preussischer Kulturbesitz, à Berlin (craie noire, rehaussé en blanc, 24,2 x 16,9 cm, inv. 16718). On y retrouve, inversée, dans un

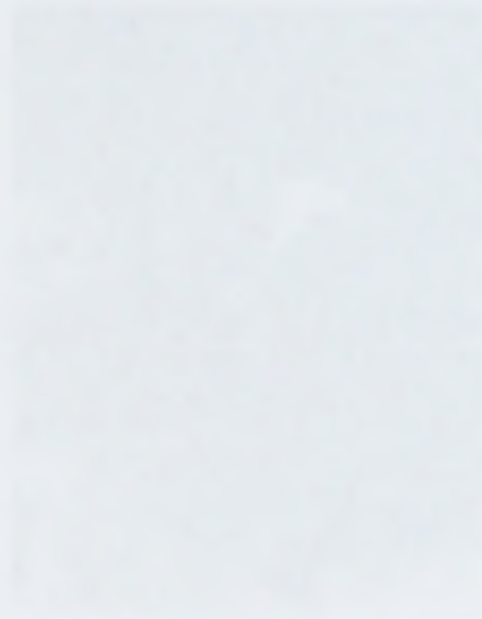

Figure 1
[Faint text describing the figure]

Figure 2
[Faint text describing the figure]

[Faint paragraph of text, likely the start of a section or a detailed description of the first figure.]

[Faint paragraph of text, likely the start of a section or a detailed description of the second figure.]

Dr. A. Bader
2961 North Shepard Avenue
Milwaukee, Wisconsin 53211
United States

Rotterdam 15 VI A.D. 2011

Dear Alfred,

Thank you so much for your kind letter d.d. 23 V 2011.
I've now sent 2 pieces of as I think useful information
to David in Kingston. Hopefully I can meet him
personally in the 'Rembrandthuis' later this year.
Last week I've been for three days in Zürich.
'Kunsthhaus' and 'Bührle Collection'. Both beautiful.
I was at David Koetser's gallery.
Today the Swanevelt monography arrived, a gift of the
author. So kind. A substantial piece of scholarship,
I presume. I now have to / will tackle the contents.
Yesterday I've sadly got the news of Joos Bruyn's
disappearance from life (cf. photocopy on the verso).
I've never written with him, strangely enough. He
remains for me a standard, a model.

not mine!
Gerd

Kind regards
Hubert

Dhr. H. van Baarle
's-Gravensingel 67
3062 SC Rotterdam
Nederland

en

1

1

7.00 uur)

n

n

e

rger
ckstein

3 juni 2011

erhagen

n op
orium 'Den
lthoven.
e condolerendroefheid,
j maandag
eder, onze
rootmoeder

er Valk

*Post molestat senectutem
Nos habebit humus
(oud drinklied)*

Heden overleed op 88-jarige leeftijd onze lieve vader en grootvader, schoonvader, broer, zwager en oom

Josua Bruyn

kunsthistoricus

weduwnaar van Caroline Henriette de Mol van Otterloo
eerder weduwnaar van Clara Elisabeth Bergemeritus hoogleraar Kunstgeschiedenis
aan de Universiteit van Amsterdam

Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw

lid van de Koninklijke Nederlandse Akademie van Wetenschappen

Amsterdam, 27 maart 1923

Oegstgeest, 10 juni 2011

Wij zijn dankbaar voor de toegewijde verzorging door Villa Oranjepark.

Malakal, Zuid Soedan
Amsterdam

Rolde

Southport, Queensland, Australië
Schaffhausen, Zwitserland

Eelde

Weybridge, Surrey, Engeland

Assen

Hendrik Bruyn en Eunice Smith

Adrienne Bruyn en Fons van Esch

Henriët Blik, Eric en Viktor Bruyn

Kim Bruyn

W.A. Wohlgemuth-Bruyn

J.C. Neijzen-Bruyn en H.Th.M. Neijzen

H.A. Boissevain-Berg

O.W.E. Berg en H.J.M. Berg-Pilaar
neven en nichtenCorrespondentieadres: PC Hooft Uitvaartverzorging, t.a.v. Familie Bruyn,
Kabelweg 22, 1014 BB Amsterdam

De begrafenis zal plaatsvinden zaterdag 18 juni a.s. om 12.00 uur op de begraafplaats Zorgvlied, Amsteldijk 273 te Amsterdam.

Op 12 juni is overleden
mijn papa en allerbeste vriend,
onze allerliefste schoonvader, opa en superopa**Bob Spaak**

geboren 11 september 1917 in Amsterdam

weduwnaar van
Cornelia Maria Spaak - van den Bosch

Bert en Fleur Spaak

Bernadette

Robin

Fleur en Pieter, Daan, Marijn

Britt en Anton

Nina en Patrick, Lemmy, DeeDee

Babette

Correspondentie:
bert@spaak.nl
Bussumergrintweg 65
1217 BN Hilversum

Enige en Algemene Kennisgeving

Verdrietig geven wij kennis van het toch nog
plotseling overlijden van mijn man, onze vader,
schoonvader en grootvader**Ludovicus Josephus
Engelbertus Hellebrekers
Louk**Overeenkomstig zijn wens hebben wij in
familiekring van hem afscheid genomenAmsterdam
13 december 1926Tucson, AZ, USA
7 juni 2011Tucson, AZ, USA Nelleke Hellebrekers-
MeuwissenMaarn, NL Ludo & Jan
Hellebrekers-Huizenga
Steyn, Pien, MaudNorth Andover, MA, USA Marion & Janos Mako-
Hellebrekers
Alexander, KarissaAustin, TX, USA Paul & Katie Hellebrekers-
Lee
Nicole, Robin, Tess

Dr. David A. de Witt
Bader Curator of European Art
Agnes Etherington Art Centre
Queens University
Kingston, Ontario K7L 2Z8
Canada

JUL 3 1 2005

Mr H. van Waarde
15. Gravensingel 67
3062 SC Rotterdam
Nederland

OPEN HERE

Dr. David A. de Witt
Bader Curator of European Art
Agnes Etherington Art Centre
Queens University
Kingston, Ontario K7L 2Z8
Canada

Rotterdam 22 VII A.D. 2009

Beste David,

Sinds zeer lang rust op mijn schouders de taak je terug te schrijven. Dit naar aanleiding van je consciëntieuze, uitvoerige en attente brief d.d. 30 III 2009, de ontvangst van je overdruk van je artikel over A. van den Tempels tekeningen uit 2006 en het arriveren in goede staat d.d. 22 V 2009 van je boek over Jan van Noordt. Met 'n reactie op je brief besloot ik te wachten tot na ontvangst van het erin aangekondigde boek.

En dan is er nog 't kaartje met de foto van jullie dochter. Het petje erop herinnert aan de 'klapmuts' op J.C. van Oostsanens schilderij in Toledo (Ohio) en staat wel grappig. Ik heb van kleine kinderen uiteraard niet het minste verstand, weet alleen dat ze verschrikkelijk kunnen krijsen, wat me een hartgrondige afkeer van ze doet hebben en ook dat de horizon van mensen die eenmaal vader of moeder geworden zijn, gevaarlijk inkrimpt.

Onlangs heb ik echter begrepen dat pasgeborenen via hun hoofd (de nog niet gesloten fontanellen) veel warmte verliezen en dat dit dus door toedekking bestreden moet worden.

Het valt me eenvoudiger je te schrijven over je boek, ook al is dat toch verre van gemakkelijk. Ik ben blij dat ik het uiteindelijk gekregen heb maar vind het heel vervelend voor je dat je zo'n 20 Canadese dollars aan de verzending kwijt was. Je kwalificatie van schrijver deres als 'thrifty person' klopt wel zo'n beetje, en ik heb het er daarom ook moeilijk mee, wanneer iemand anders, zoals jij in dit geval, geld uitgeeft en dan nog wel voor mij, terwijl dat ook

uitgespaard had kunnen worden. Jij koos voor de weg van de post, ik vind dat je nog wel tot juli 2009 in Londen had kunnen wachten, met het overdragen van je levenswerk. Maar ik vind ook dat het allemaal zeer lang geduurd heeft (de compensatie van de dissertatie over Moreelse) en dat je dus 'n zekere verplichting had.

Je excuses in deze kwestie worden wel aanvaard, maar maken het toch niet meer mogelijk de geschiedenis van de verwerving van dit boek uit te wissen. Ik zal proberen het te vergeten.

Ook zal ik je verzendkosten gedeeltelijk compenseren.

Naar aanleiding van de 2^e paragraaf van je brief ben ik op zoek gegaan in kranten van december 2007, naar de artikelen waarnaar je verwijst (? NRC en zeker Telegraaf). Ondanks lang zoeken, ontdekte ik niets. Mij is alleen de recensie van Roelof van Gelder in de NRC d.d. 16 V 2008 bekend. Dat is tot op heden ook de enige recensie die ik ervan ontdekt heb.

Ik betreur het dat ik de presentatie van het boek in december 2007 niet heb kunnen bezoeken; ik was eenvoudigweg niet op de hoogte en natuurlijk ben ik niet belangrijk genoeg om voor zoiets te worden uitgenodigd.

In de afgelopen tijd heb ik je boek ook aandachtig en kritisch doorgenomen. Dat wil zeggen pag. IX + X en 3 t/m 82 + 347 t/m 366 integraal, de rest alleen gedeeltelijk, waar het al lezend in de hoofdstukken, zo te pas kwam. Jammer is het dat de noten niet aan de voet van de pagina in kleinere letter werden afgedrukt. De nu gekozen oplossing getuigt van gemakzucht en compliceert het gebruik van het boek nodeloos.

Het doornemen van je boek heeft ook nog tot het herlezen van andere literatuur geleid, zoals b.v. Hessel Miedema's vroege

publicatie in het NKJ 1968, dat ik zo uit de kast kon trekken. Ik heb grote bewondering voor de enorme hoeveelheid werk die je verzet hebt. En het doorzettingsvermogen dat je gedemonstreerd hebt. Ik denk dat het belangrijkste van dit boek, het deel ervan met de catalogi is. Dat is de grootste verdienste, dat we nu een goed gedocumenteerd overzicht van heel veel van wat ooit met J. van Noordt in verband gebracht is, hebben. Dit deel van het boek is ook het moeilijkst te beoordelen. Ik heb niet zoveel vertrouwen met J. van Noordt en J. van Noordt-achtig materiaal, dat ik mij oordelen zou durven aanmatigen over de al dan niet houdbaarheid van bepaalde toeschrijvingen of afschrijvingen. Ook kan ik niet zien, in hoeverre je dingen gemist hebt (-en zeer weinigen kunnen dat wel, misschien Sumowski, wiens naam schittert door afwezigheid in de 'Acknowledgments'), alleen dat er heel veel wel in staat.

Op tal van punten blijft kritiek mogelijk. Die kritiek ook te specificeren, daartoe ga ik niet over. Van Noordt is voor mij 'n meester met 'n heel herkenbare stijl en 'n heel eigen positie temidden van zijn vakgenoten/tijdgenoten. Hij was destijds ondergebracht na A. Blankerts opstel over classicisme, maar er zou mijns inziens ook iets voor te zeggen zijn geweest hem te plaatsen achter het hoofdstuk over de bijfiguren en buitenbeentjes (God en de goden &c.). Hij heeft 'n ongelofelijk luxueus, pompeus mag je wel zeggen, uitgegeven boek gekregen, iets wat hem 'n air van belangrijkheid geeft die historisch naar mijn smaak niet gerechtvaardigd is. Zo 'n boek over Bol of Elinck O.K., maar over Jan van Noordt, Jantje van Noordt zou je eigenlijk moeten zeggen, lijkt 't me toch wel wat 'overdone'. Toch is het natuurlijk prachtig dat er nu zo 'n mooi uitgegeven boek is. De bron van Sluijters citaat op de binnenkant van het

stofomslog, heb ik overigens nog niet kunnen achterhalen; het hoeft niet 'n gepubliceerde tekst te zijn; dat kan wel; misschien loont 't te zoeken in: 'De zeventiende eeuw'. Dat moet nog gebeuren.

Voor mij is het bestaan van het boek als zodanig en de vorm waarin het er ligt, en de inhoud ervan, wel goed te begrijpen, aangezien ik de tijd, het milieu en de drijvende krachten onder invloed waarvan het ontstaan is, en ook de auteur, wel enigszins meen te kennen.

Ik denk dat je het achteraf gezien wel gelukkig vindt dat je het hebt weten te voltooien voordat de nieuwe monografie over J. Backer verscheen. Was die er eerder al geweest, dan had je het misschien in vele opzichten, heel wat moeilijker gehad.

Idealiter zou je boek in samenhang met die publicatie bekeken moeten worden. Dit heb ik helaas niet kunnen doen, daar ik het boek over Backer (nog) niet aangeschaft heb (hetzelfde geldt voor de Gievens-tentoonstellingscatalogus, die ik eveneens zeer gaarne zou bekijken). Een veeg teken, als ik me wel herinner is, dat hierin in het item over Gievens' 'Boetvaardige Maria Magdalena' (Telling images, cat. n°. 18), niet verwezen wordt naar je eigen catalogus-item dit schilderij betreffend, in de bestandscatalogus Kingston (Ontario)! Ik ben ook zeer benieuwd te vernemen hoe de Gievens-tentoonstelling in Milwaukee verlopen is.

Wat ik ook denk dat belangrijk voor je geweest is, is het ontbreken van 'n moderne en aan eigentijdse kwaliteitseisen ten aanzien van het ordentelijk bedrijven van wetenschap voldoende monografie over Govaert Flinck. Dat blijft 'n enorm gemis. En we begrijpen maar al te goed waarom niemand de handschoen tot het maken hiertoe, tot nu toe heeft durven oppakken: het is 'n gigantisch en zeer moeilijk werk.

Er staat me bij ooit 'n opmerking te hebben gelezen in:

'Wisdom, knowledge & magic &c.' dat Axel Rüger aan deze klus begonnen was, maar ik slaag er niet in die terug te vinden.

Zeker is dat dit plan, zo 't al bestond, niet is doorgezet.

Waarschijnlijk heeft 'n andere ambitieuze jongeling zich inmiddels op deze klus gestort, maar dat is me nog niet bekend geworden.

Axel overigens heeft met zeer veel succes, 'n grote carrière nagejaagd maar de wetenschap wel enigszins in de steek gelaten.

Natuurlijk heb je gezien dat jouw cat. n°. 59 op 5 mei 2009 bij

Sotheby's in Amsterdam (dat overigens drastisch gaat inkrimpen) werd aangeboden. In verband met de herkomst wordt er nogal wat

lawaai gemaakt in de catalogus. Dit in schril contrast met jouw

omgang met het stuk. Hoewel je de geringste aanwijzingen ten

aanzien van de herkomst van stukken van van Noordt uitbuit

die je zouden kunnen brengen bij opdrachtgevers (hoofdstuk 3),

om zodoende zijn positie (in velerlei opzicht) nader te kunnen

bepalen ('n opzet die helaas tot weinig resultaten leidt - dit is

te wijten aan gebrek aan historische informatie, metaan één of andere

incompetentie van de auteur!), noem jij, voor zover ik me her-

inner, het nu ter veiling aangeboden stuk, helemaal niet in je

hoofdstuk. Reden voor mij om te denken dat Sotheby's de zaak

nogal opgeblazen heeft. Dat hebben ze zeker in commissie

gedaan met de naam van het huis 'Wulperhorst', dat in werkelijkheid

nimmer 'n 'Slot' was, hooguit 'n 'Buiten'. Nu ben ik geboren in

Zeist, en dus vond ik het nodig, de naam van 'Slot Wulperhorst'

niet kennende, enig nader onderzoek in te stellen.

Zo kwam ik erachter dat ik het huis wel kende, alleen niet

wist dat 't ooit 'Wulperhorst' heette. Ik ben blij deze lacune

in mijn kennis te hebben opgevuld. Het huis is er nog steeds;

momenteel wordt het bewoond door de (?wereld-)beroemde concert-pianist Wibi Soerjadi (ik weet niet of ik zijn naam hier correct weergeef).

Nog even 'n paar opmerkingen, hoewel ik langzamerhand wil afronden.

Dat ik niet gezien had dat J. Spicers recensie toch in je bestands-catalogus Kingston (Ontario) geciteerd wordt, komt natuurlijk omdat het niet in de bibliografie staat. Het boek zelf heb ik nog steeds niet grondig bestudeerd. Ik zou dat zeer graag doen. Maar ik bezit 't niet en Alfred wil 't me niet cadeau doen. Ik heb er moeite mee het zelf aan te schaffen, wel wetend hoeveel ik over allerlei erin beschreven stukken, in diverse brieven aan Alfred, heb geschreven. Dit heeft allemaal, zo blijkt nu, niet zoveel zin gehad. Ik moet constateren dat mijn meningen er blijkbaar niet toe doen. Het vervult me met gemengde gevoelens. Mijn verhouding tot ook dit boek, is dus gecompliceerd.

Ten aanzien van mijn toeschrijving aan J. van Wijckersloot van D. McTavish: 'Pictures from the Age of Rembrandt' (1984), cat. n°. 28, zij verwezen naar mijn brief aan 'Galerie Neuse', in: Bremen d.d. 27 III 2007, waarvan ik Alfred ooit 'n copie stuurde. Neuse's stuk werd later (cf. TBM June 2007 (advertentie)) toegeschreven aan 'Matthäus Merian d. J.', maar ik heb nog altijd het gevoel dat mijn toeschrijving ervan aan J. van Wijckersloot 'n goed idee is (mij zijn de argumenten voor de andere toeschrijving onvoldoende bekend) en dat geldt evenzeer voor mijn toeschrijving van het stuk te Kingston (Ontario). Maar mijn mening doet er natuurlijk in het geheel niet toe!

Ik zal binnenkort 'ns zorgvuldig lezen wat jij over dit stuk in de bestands-catalogus Kingston (Ontario) schrijft.

Je artikel over de tekeningen van A. van den Tempel zal ik ook herlezen. Ik ben er erg gelukkig mee. Heel hartelijk dank ervoor. Het wachten is nu nog op 'n monografische presentatie van deze kunstenaar in 'n tentoonstelling. Wordt ongetwijfeld voorbereid.

Ik voeg nog 'n recent ontdekte afbeelding in fotocopie toe (Strijcker, uit de nieuwe bestandscatalogus van het 'Musée des Beaux-Arts' te Strasbourg). Deze zal je zeker interesseren.

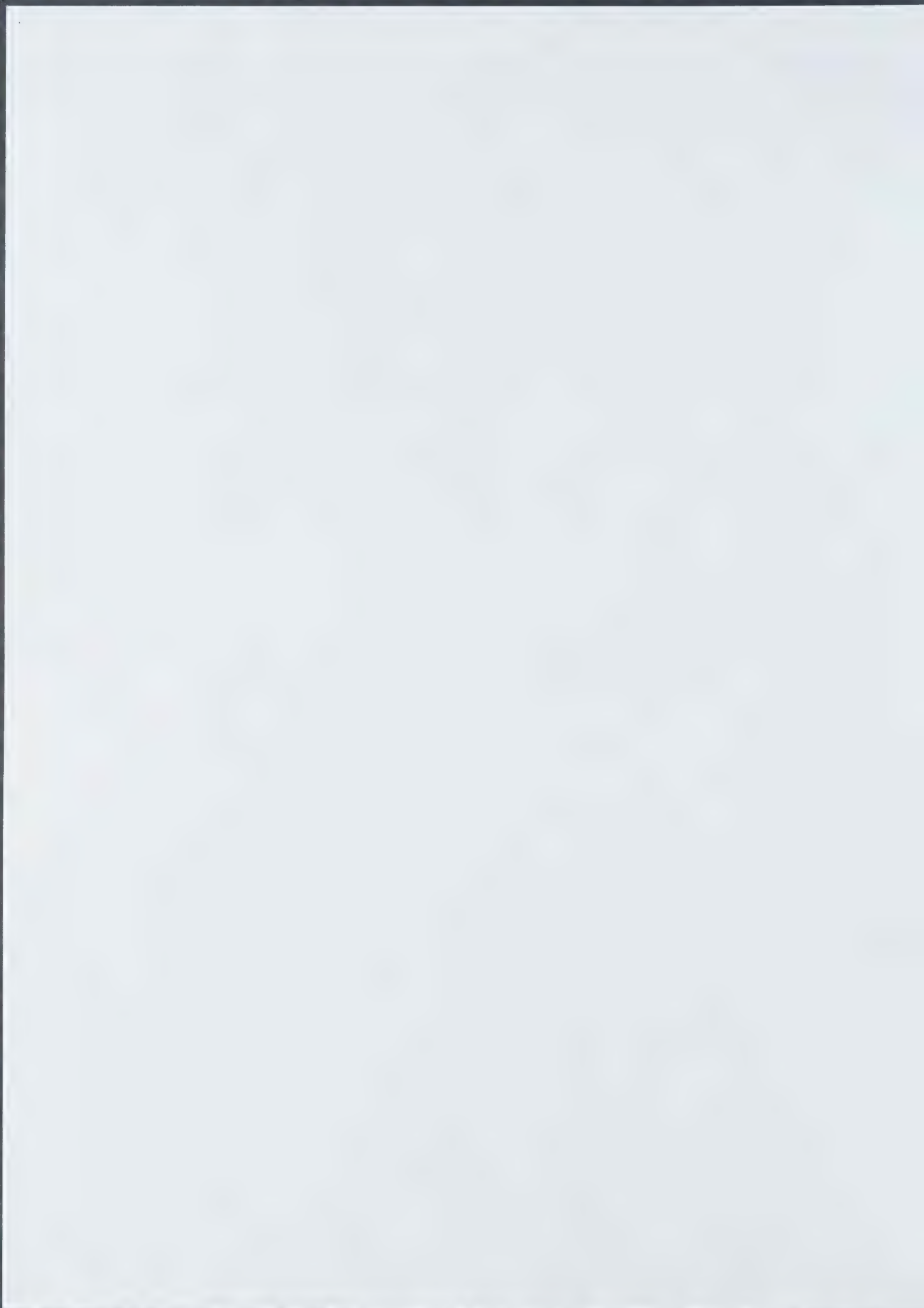
Doe mijn groeten aan David McTavish, aan de Baders (die ik in juli in Gordon hoop te zien) en aan Franziska, de moeder van Ida Albertina

So far for the moment.

Met nogmaals heel veel dank
en mijn hartelijke groeten

Fluub

Dhr. H. van Baarle
's-Gravensingel 67
3062 SC Rotterdam
Nederland

Willem Strijcker

Amsterdam, 1602-1603 – *id.*, 1693

189 *La Diseuse de bonne aventure*

Huile sur toile, 116 × 156 cm

Signé en haut à droite (sur un fronton) : *J. Steen* (?)

Inv. 561

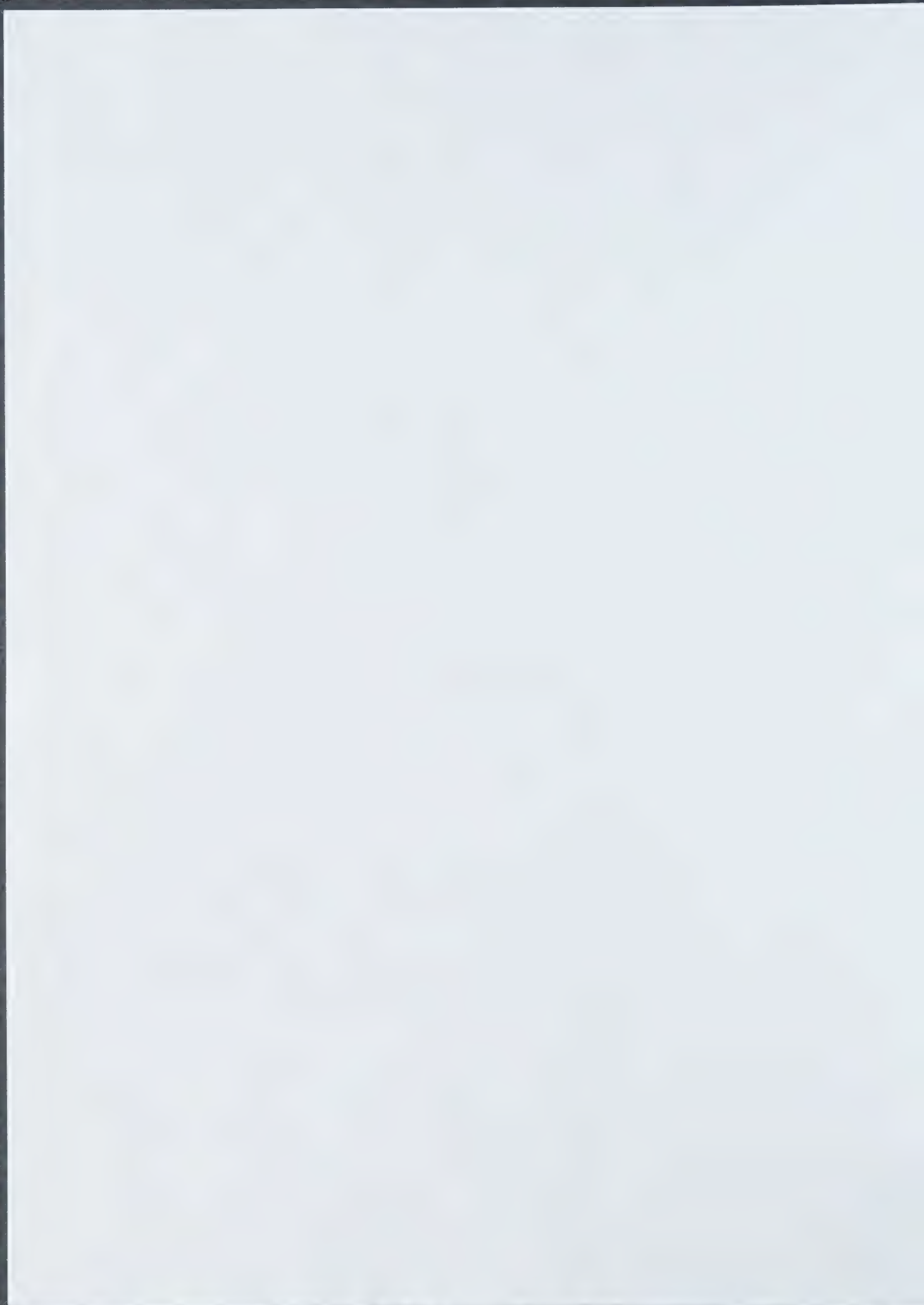
Historique : Acquis en 1902 auprès de la galerie Schwartz à Vienne par Karl Trübner qui le légua au musée en 1908 ; brûlé dans l'incendie du 13 août 1947.

Catalogues du musée : Dehio et Polaczek 1912, n° 138 (Steen) ; Haug 1938, n° 165 (Steen).

Bibliographie : Hofstede de Groot 1908-1927, I, n° 219, p. 58 (Steen) ; Renckens 1952, p. 116-122, n° 5, p. 119 (Strijker) ; Baensch 2007, p. 576.

Anciennement attribuée à Jan Steen (1626-1679) à cause d'une signature mal lue, cette peinture d'une rare et superbe éloquence baroque, qui disparut malheureusement dans l'incendie de 1947, avait été ingénieusement réattribuée en 1952 à Willem Strijcker par Renckens.

S. L. B.-V.

12 VL 2009

Collection du
musée des Beaux-Arts

Peinture flamande et hollandaise

XVe-XVIIIe siècle

MUSEES DE LA VILLE DE STRASBOURG

Crédits photographiques et mentions obligatoires

Pour les vues de salles et les œuvres des collections du musée

des Beaux-Arts de Strasbourg

Mathieu Bertola, Musées de la Ville de Strasbourg, sauf : p. 25, 29, 31, 33, 34-35, 43, 49, 59, 72, 79, 84, 104, 111, 133, 137, 140, 144, 159, 164, 178, 184, 188, 212, 220 d., 233, 246, 251, 286, 289 : Angèle Plisson, Musées de la Ville de Strasbourg
p. 37 : Edouard Bacher, Musées de la Ville de Strasbourg
p. 57, 204 : Nicolas Fussler, Musées de la Ville de Strasbourg
p. 39 b.g., b.g., 77 g., 219, 266 : J. E. Bulloz
p. 79 d., 94 g., 105 d., 220 g. : Musées de la Ville de Strasbourg
p. 22, 154, 182 : Musées Royaux des Beaux-Arts de Belgique, photo Speltdoorn et Vincent Everarts
p. 30, 46, 170 : Collection Rijksbureau voor Kunsthistorische documentatie (RKD), The Hague
p. 34, 227 : Museum Boijmans van Beuningen, Tom Haarsten
p. 39 b. g. : © Foto Prisma
p. 39 b. d., 172 h., 198, 272 : D.R.
p. 64 d. : Photo : Jérôme Mongreville © Région Franche-Comté, Inventaire du patrimoine, Adapp 2009
p. 68 : © National Gallery, Londres
p. 77 : Photo RMN © Michèle Bellot
p. 90 : © Mdbk, Punctum / Bertram Kober
p. 92 : © Musée Girodet, Jacques Faujour
p. 94 d., 132 : © Kirkipa
p. 99 : The Royal Collection © 2008 Her Majesty the Queen Elizabeth II
p. 101, 145 h. : © Niedersächsisches Museum Hanovre

p. 103 : Photo RMN © J.G. Berizzi
p. 105 : Photo RMN © H. Lewandowski
p. 112 g. : Photo RMN © Th. Le Mage
p. 112 d. : National Gallery of Ireland
p. 136 : Columbus Purchase, Derby Fund. 1964.010
p. 140 : North Carolina Museum of Art, Raleigh, Purchased with funds from the State of North Carolina
p. 145 b., 148 : Vienne, Albertina
p. 159 : Harlem, Teyler Museum
p. 172 b. : © Direction du Musée de Dunkerque, MBA. Photo Claude Thériez
p. 174, 193 : Amsterdam, Rijksmuseum
p. 180 : © Collection d'Art de la Ville de Luxembourg, collection Jean-Pierre Pescatore. Photo Christof Weber
p. 188 : © BPK, Berlin, dist. RMN © Jörg P. Anders
p. 192 : Staatliche Graphische Sammlung München
p. 210 : © Musée d'Art moderne de Saint-Etienne Métropole / Yves Bresson
p. 218 : Fundacion Colección Thyssen-Bornemisza, Madrid
p. 234 : © BPK, Berlin, Dist RMN/ © Elke Wallford
p. 236 : Collection du Musée d'Art moderne et contemporain, Liège, en dépôt à l'entité muséale « Grand Curtius ». © Mamac, Liège
p. 250 : © B. Terlay CPA Photo
p. 260 : © Bayerische Verwaltung der staatlichen Schlösser, Gärten und Seen
p. 283 : © Fries Museum Leeuwarden Netherlands. Photo Johan van der Veer

Pour les textes

© Joel Hubrecht, Michèle Lavallée, Sandrine Le Bideau Vincent, David Mandrella, Marie Montfort, 2009

Pour la présente édition

© Editions des Musées de la Ville de Strasbourg, 2009

ISBN : 978-2-35125-030-3

Dépôt légal : février 2009-01-19

Tous droits réservés

Toute reproduction, même partielle, de cet ouvrage, est interdite sans l'autorisation préalable de l'éditeur

Achévé d'imprimer en février 2009 sur les presses de Wesel communication, Baden-Baden, Allemagne

If there seems to be little enough irony in Tippet's book, there is even less in Blair Laing's *Morrice*. For Laing's book is a self-confessed might almost say, self-confessional – panegyric on the artist he has pursued as dealer, collector, and now author for over fifty years. In 1934 Laing Galleries in Toronto organized an exhibition of thirty of Morrice's canvases and *pochades* (small panel paintings), along with twenty-one of his late watercolours. 'The emotional impact on me [of the exhibition] was such that in the half-century since,' writes Laing, 'I have increasingly pursued works by James Morrice, and have been haunted by visions of the man himself – a statement that I hope this book bears out.' In order to write the volume, Laing visited many of the studios and locations where Morrice painted – in Paris, Normandy, Brittany, Venice, Capri, North Africa, the Caribbean, and Quebec – and tracked down, with the help of researchers in Canada and abroad (for some reason not acknowledged in the book), the minutiae of Morrice's friendships and peregrinations. The result is a curious mixture of hagiography and hard detail. The best parts, I think, are those that recount the circumstances under which Laing purchased works by Morrice. Here he is on the familiar ground of his previous books, *Memoirs of an Art Dealer* (2 vols). As in those earlier publications, he illustrates many of the works that have come into his hands. Opposite each page of text is an excellent colour plate of a painting or a drawing by Morrice – fully three-quarters of which, it should be said (as the book unaccountably does not), are drawn from Laing's own personal collection. Jean Sutherland Boggs contributes a short, lyrical introduction in the book to the artist's work. (JOHN O'BRIAN)

David McLavish. *Pictures from the Age of Rembrandt*:

Selections from the Personal Collection of Dr. and Mrs. Alfred Bader

Catalogue of the exhibition held at the Agnes Etherington Art Centre, Queen's University, 13 October–25 November 1984. 85, 37 plates of which 3 in colour

The exhibition and the accompanying catalogue offer an opportunity to consider an extremely interesting if eclectic group of thirty-six paintings by Dutch masters of the seventeenth century. Though selections from this collection have been shown on various occasions in the United States, this is their first exhibition in Canada.

To have launched this exhibition is very much to the credit of the organizers, in particular Professor David McLavish of Queen's University and of course Dr and Mrs Alfred Bader. Though a citizen and resident of the United States, Bader has nurtured his attachment to Queen's University since taking his degrees there during World War II; his generosity has been exemplary. In his preface he writes of his desire to foster the understanding and discussion of old master art, an activity obviously dear to his heart. His enthusiasm has been met in Professor

McFlavish, whose appreciation of the importance of these aims provided the impetus for this exhibition. This is especially commendable as McFlavish, though a well-respected scholar, is properly at home in the field of Italian art.

The selection is not meant to provide an encyclopaedic survey of Dutch art. Nevertheless, the catalogue encompasses many illustrious names: Ruysdael, Lievens, Terbrugghen, Rembrandt; indeed, nearly half the exhibited works are from Rembrandt's extended circle. There are, however, excellent pictures here with less of a nominal tap on our attention: for example, a splendid painting by the Rembrandt follower W. Drost, a *Portrait of a Woman*, in my view characterized as a sibyl. Even more remarkable is the painting justly chosen for the cover illustration, the astonishingly subtle *Joseph Interpreting the Baker's Dream*, for which no satisfactory attribution has been recorded. The lucid catalogue entries seek first of all to assemble the expressed views of specialists in the field. As the author is here working outside his own, this conservative approach is quite understandable.

These paintings, particularly in juxtaposition, raise significant issues of interpretation and context. As two thirds of them involve either religious or more generally moral themes, the selection might well have been chosen with a thematic bias that would have lent the catalogue a greater attraction for those outside art history, closer to the lines of the 1976 exhibition in Milwaukee of selections from the Bader collection, *The Bible through Dutch Eyes*. More precisely, it is thought-provoking to note that over a third of the works are susceptible to a reading as commentaries on the workings of fate. Other subjects reflect related themes of the contemplation of death and human frailty or the preoccupation with the transient sensate pleasures of this life — this in a society largely guided by Protestant assumptions and attuned to the acceptance of a world pregnant with meaning for the enlightened.

Fascinating issues are raised by individual paintings. The ethereal beauty of Terbrugghen's *Weeping Virgin* magnificently complements its intense spirituality. Most probably this *Virgin*, painted ca 1625 in Utrecht, where a Catholic presence was still felt, had as her companion not a crucified Christ but a blessing, resurrected Christ as Saviour, a *Salvator Mundi*, addressing the viewer while she, as traditionally in such paired images, is in left profile facing him with hands clasped, the ultimate prototype of Christian compassion and final intercessor for the penitent sinner. Just perceptible in the dusky mist beyond her to the right, the old men in sweeping garments are most likely Old Testament prophets who fix their gaze on the nude figures raising an empty cross — New Testament sign of the conquest of death — beyond the Virgin to the left (and thus between her and Christ). These are surely descendants of the wingless angels bearing up an empty cross in Michelangelo's *Last Judgement* in the

Sistine Chapel. While the understanding of fate and salvation manifested here is Catholic, the poignant episode from Genesis of Joseph telling the baker in Pharaoh's prison that the latter's dream foretells his execution three days hence (while his fellow prisoner the butler will be freed) is not only a popular subject in Rembrandt's circle, as the catalogue indicates, but, more interestingly, one particularly susceptible to a Protestant reading as a timeless truth. Why God decrees that one man die and the next be saved is beyond the merits or knowing of man. The noted popularity of Jacob's encounter with the angel, represented in two fine paintings by Beekhout and Lyttenbroeck, and the *Sacrifice of Isaac* here represented by Maas's recently identified painting, manifest similarly Protestant interpretations. The frailty of human life is highlighted variously, as in Luttichuys's *Portrait of a Gentleman* turning from the plate of a medical text of a flayed man holding up his own skin, a not infrequent motif of spiritual contemplation. Here the arrangement of objects on the desk, pointedly including a celestial globe, brings the human microcosm into balance with the macrocosm. A Protestant preoccupation with the dangers of the senses would influence the reading not only of depictions such as the anonymous *Susanna and the Elders* or Pynas's *Joseph Accused by Potiphar's Wife* but also Lievens's *Man Singing*, surely a representation of 'Hearing.'

Certainly there is a range of achievement reflected here, and one might debate with the author the interpretation or attribution of various paintings; but these are basic issues of art history and frankly constitute part of the attraction of the works exhibited. (JOANEATH SPICER)

Istvan Anhalt. *Alternative Voices*:

Essays on Contemporary Vocal and Choral Composition

University of Toronto Press. 336. \$35.00

Istvan Anhalt is a composer who came to Canada from Hungary in 1949, and has recently retired after a long and distinguished career as a teacher and administrator, first at McGill and more recently at Queen's University. *Alternative Voices* is the fruit of many years of study, reflection, and practical experience in the technical, aesthetic, and ideological implications of the innovative use of the voice in composition. The richness of this active and passive involvement is abundantly displayed in the appended List of Compositions (308 pieces by 120 composers) and Bibliography (410 items). The references in the latter, which range from Ancient Greek magic through linguistics, phonetics, psychology, and music both Western and non-Western, give a fair idea of the author's breadth of knowledge and sympathies. The full extent of Anhalt's commitment to the subject is best conveyed by the observation that he has composed no music without voices since 1967.

Agnes Etherington Art Centre
Care of: Dr. D. de Witt
Queen's University
Kingston, Ontario
Canada K7L 3N6

Rotterdam 5 II A.D. 2009

Beste David,

Binnenkort zullen we weer 'n nieuwe TEFAF beleven. Misschien kom je dan wel hierheen en zo ja dan zou het leuk zijn je even te zien. Of ga je niet meer zo graag op reis, nu je inmiddels zoals ik vermoed maar niet zeker weet, vader geworden bent? Zo ja, dan hierbij alsnog, ook voor Franziska, mijn hartelijke gelukwensen.

Van Alfred heb ik zeer lang niets vernomen. In december heb ik hem helaas niet getroffen in Londen. Hij schrijft me niet meer en belt ook niet. Ik laat het maar zo, weet dat hij zijn energie selectiever aanwendt, nu zijn krachten wat minder worden.

Ik hoop dat het hem en Isabel goed gaat. Mocht je hem spreken, doe hem dan alsjeblieft de hartelijke groeten.

Je boek over de Bader collectie heb ik nog niet aangeschaft, en helaas nog nauwelijks bekeken. Ik vermoed dat mijn naam er nergens in voorkomt. Wat ik als 'n Wijckersloot beschouw, is, als ik 't me goed herinner, niet als zodanig opgenomen. De recensie die je hierbij in de vorm van een fotocopie aantreft (uit: The University of Toronto Quarterly 54 (Fall/November 1984-? / August 1985) Number 4 (August 1985), 511-513) wordt er, zover ik zien kon, niet in geciteerd. Je kent deze toch hopelijk wel?

Enige weken geleden heb ik de tentoonstellingscatalogus over Florentijnse kunst, die een paar jaar geleden in Ottawa verscheen (D. Franklin, D. McTavish &c.) aan m'n neus voorbij laten gaan. Als je die ooit nog 'ns ziet, paperback, second hand, houd ik me

aanbevolen. Zeg dit s.v.p. ook aan David McTavish.

Jouw van Noordt boek bereikte me nog niet, wat ik heel ver-
velend en onbegrijpelijk vind. Bijna twee jaar geleden kreeg je
van mij al de Moreelse dissertatie en niet lang daarna is,
geloof ik, jouw boek gepubliceerd. Ik vraag me af waar ik
deze behandeling aan verdiend heb

Misschien kun je ter compensatie, me nog helpen aan 'n
'Separatum' van je stukje uit: Rembrandt 2006. Daar zou je
me zeer mee verblijden. Een fotocopie ervan bezit ik
natuurlijk al.

Een tijdje geleden heb ik de directrice van het museum te
Orléans verzocht, je een goede foto te sturen van de oude
copie naar de ex-Sidney van den Bergh-Rembrandt in haar
museum (Alfred heb ik er ook informatie over gestuurd). Ik
hoop dat ze dat ook inderdaad gedaan heeft. Het illustreert
dat ik de belangen van de collectie te Kingston niet vergeet.
Mocht je de moeite nemen me te antwoorden met 'n brief,
schrijf dan in de taal die je het best beheerst.

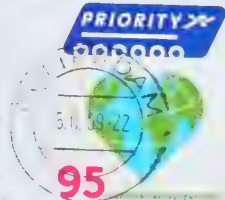
Dhr. H. van Baarle
's-Gravensingel 67
3062 SC Rotterdam
Nederland

Hopelijk tot ziens
binnenkort,
Hartelijke groet ook
voor Franziska

Humb

Dhr. H. van Baarle
's-Gravensingel 67
3062 SC Rotterdam
Nederland

FEB 17 2009

Agnes Etherington Art Centre
Care of: Dr. D. de Witt
Queen's University
Kingston, Ontario
Canada K7L 3N6

Agnes Etherington Art Centre
Queen's University
Care of : Dr. David de Witt
Bader Curator of European Art
University Avenue at Queen's Crescent
Kingston, Ontario
Canada K7L 3N6

Rotterdam 9 XI A.D. 2006

Beste David ,

Zoekend naar je adres vind ik 'n brief van jouw hand in het Nederlands van 18 juni 2002. Ik concludeer eruit dat je goed Nederlands leest, en maak het me daarom nu niet moeilijker dan nodig is : ik schrijf je in mijn moedertaal.

Zoals iedereen, heb ook ik het razend druk. Dit impliceert dat ik deze brief zeer kort moet houden. De reden je te schrijven is de volgende : Gisteren was ik in Leiden. Ik heb van die gelegenheid gebruik gemaakt om te proberen voor jou bij de universiteit nog 'n exemplaar van de dissertatie over Paulus Moreelse te bemachtigen. Dit is 'n waardevol werk. Er is nog geen handelseditie. De dissertatie is ongeïllustreerd en normaalgesproken volgens mij niet te krijgen in een of andere winkel.

Ik meende me te herinneren dat je 'n exemplaar wilde hebben en dat we daar destijds toen ik in Kingston was over gesproken hebben. (Kingston waar Janet Brooke me zo slecht behandeld heeft ... ; verder heb ik er (afgezien van het hotel) dierbare herinneringen aan.) Welnu, het is gelukt; ik kon 'n exemplaar kopen voor slechts 25 Euro.

Ik kom op zondag 3 XII 2006 vroeg in London aan en blijf er tot 7 XII 2006, 18.00 uur. Ik zal de boeken voor je meenemen en hoop ze je te kunnen geven. In ruil zou ik dan graag, indien mogelijk, ooit 'n exemplaar van je Jan van Noordt boek willen ontvangen.

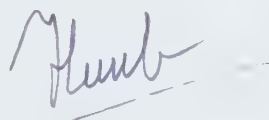
Nog 'n ander verzoek heb ik : het is me ondanks veel moeite niet gelukt uit Ottawa 'n exemplaar van de tentoonstellingscatalogus 'Leonardo da Vinci, Michelangelo and the Renaissance in Florence' te krijgen. Ik zou graag 'n paperback versie van de Engelse editie hebben. Mocht het jou of David McTavish mogelijk zijn die mee naar London te brengen, dan zou ik zeer dankbaar zijn. Uiteraard zal ik het boek gaarne betalen, doch ik bespaar mezelf graag de verzendkosten.

Hier moet ik het nu bij laten.

Ik wens je in ieder geval veel succes met dat waar je momenteel aan werkt.

Hopende je (? in gezelschap van Francisca) te zien in London,

met hartelijke groet

Dhr. H. van Baarle
's-Gravensingel 67
3062 SC Rotterdam
Nederland

P.S.

Een tijdje geleden bleek me dat jullie in Kingston het 'Habilitations-schrift' van Wolfgang Stechow hebben. Jullie zijn ZEER te benijden en als dit voorbeeld representatief is, voorzien van een zeer goede bibliotheek !

JUN 10 2011

Agnes Etherington Art Centre
Queen's University
Care of: Dr. David A. deWitt
Kingston Ontario
Canada K7G 3N6

Dir. H van Baarle
's-Gravensingel 67
3062 SC Rotterdam
Nederland

Agnes Etherington Art Centre
Queen's University
Care of: Dr. David A. de Witt
Kingston Ontario
Canada K7h 3N6

Rotterdam 1 VI A.D. 2011

Beste David,

Het is 'n soort standaard-bewering waarmee ik al mijn brieven begin, dat ik beknopt wil schrijven. Meestal mondt dat er dan in uit, dat mijn brief toch redelijk uitvoerig wordt, wat wel 'n beetje bij mijn persoonlijkheid past. Ook al is er nu bepaald geen gebrek aan onderwerpen waarmee ik je zou kunnen vermaken of lastig vallen ('t is maar hoe je het wilt zien), ditmaal wil ik echt zeer beknopt zijn.

Ik ontving je vriendelijke brief + kleurenfoto en fotocopie op 21 mei 2011. Dit alles heb ik zeer gewaardeerd en ik dank je er oprecht van harte voor. Als je weer 'ns schrijft kun je het gerust in het Engels doen. Het is volgens mij het belangrijkste dat je je gedachten over die vaak gecompliceerde dingen waarover wij plegen te communiceren, zo goed mogelijk kunt weergeven. Daarom ben ik er altijd voorstander van dat eenieder schrijft in zijn eigen moedertaal. Ik moet nu eenmaal vaak uitwijken naar het Engels (omdat zo weinig mensen Nederlands begrijpen), maar 'native speakers' van moderne talen, kunnen in briefverkeer met mij, zich steeds van hun moedertaal bedienen. Zo besparen zij zich moeite en schrijven beter. Twee vliegen in één klap, noemen wij dat hier.

De foto had gerust 'n fotocopie mogen zijn. Ik heb ook niet om 'n echte foto verzocht. Ik voel me overbedeeld.

Alfred schreef me ook al, tot mijn grote vreugde.

Hij vertelt echter weinig over zichzelf, terwijl ik toch zo benieuwd ben naar hoe het met hem is.

Twee dingen kan ik, wil ik nu, als blijk van dank, beschikbaar stellen.

Het schilderij in Roma (cf. copie), ontdekte ik toen ik na mijn bezoek aan het museum in februari, in Amsterdam de catalogus van de collectie eens even doorkeek.

'Telling images &c.' cat. n°. 17, wordt door jou vast nog wel 'ns gecatalogiseerd en dan is het nuttig het stuk te Roma te kennen. Het ontbreekt in: Nicolson/Vertova 1990.

De andere tip die ik heb, staat in verband met Christie's, Amsterdam d.d. 9 XI 2010, lot 11. Het stuk waarmee dit schilderij het beste vergeleken kan worden is het schilderij dat op 25 mei 2005 bij Christie's New York als lot n°. 1 ter veiling werd aangeboden (foutief toegeschreven aan: 'Leonard Bramer'). Beide werken lijken mij van de hand van Benjamin Gerritsz. Cuyp, wat blijkt uit de vergelijking met het schilderij van hem in de collectie van George & Hone Kremer, dat 'Cuyp' gesigneerd is (cf.: 'Rembrandt, een jongensdroom &c.' cat. n°. 11).

Bij de opening van de tentoonstelling van de Bader collectie uit Kingston in het Rembrandthuis, hoop ik je in levenden lijve te treffen. Mijn hartelijke groeten voor jou, voor

Franziska en via jou ook aan
Isabel & Alfred,

Dhr. H. van Baarle
's-Gravensingel 67
3062 SC Rotterdam
Nederland

Tot ziens

Huib

1

A. u. C. Tümpel
Uilenputweg 10
NL 6571 CC Berg en Dal
Tel./Fax 0031/8895/ 42589
Fax Universität:
31 80 615 939

Herrn
Dr. Alfred R. Bader
2961 North Shepard Avenue
Milwaukee
Wisconsin 53211
Fax 00 1 414 277 -0709

Nijmegen, den 6.5.2002

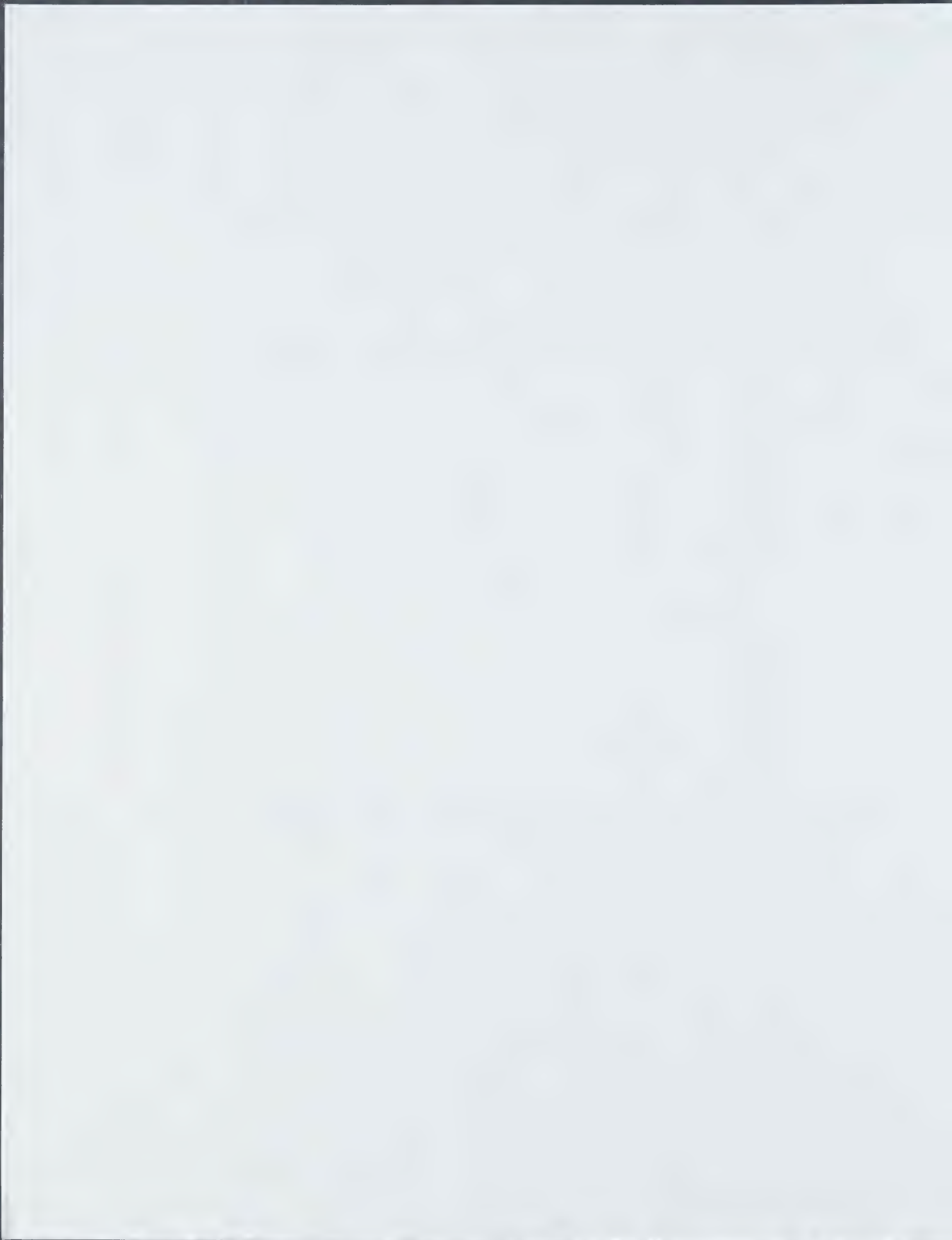
Liebe Isabel, lieber Alfred,

Herzlichen Dank für Eure Grüße. Das Bild "Elsäus und die spottenden Kinder" stammt von Jan Pynas. Es ist deutlich stark abgerieben (siehe die erste Fassung der Füße des Elisäus, die wieder zum Vorschein kommt). In einem Ausstellungskatalog fanden wir die Notiz "Jan Pynas, Verspottung des Elisäus. Öl auf Holz. Sign. links unten. 53 x 73,5 cm. Besitzer Baron von Böselager auf Eggermühlen." Demnach handelt es sich wahrscheinlich um die Variation einer kleineren Fassung. Bis bald.

Kannst Du uns bitte von dem Gemälde ein Ektachrome schicken.
Bis bald in Amsterdam.

Mit herzlichen Grüßen

Christian und Astrid.

Agnes Etherington Art Centre
Queen's University
Care of: Dr. David A. de Witt
Kingston Ontario
Canada K7L 3N6

Rotterdam 27 IV A.D. 2011

Beste David,

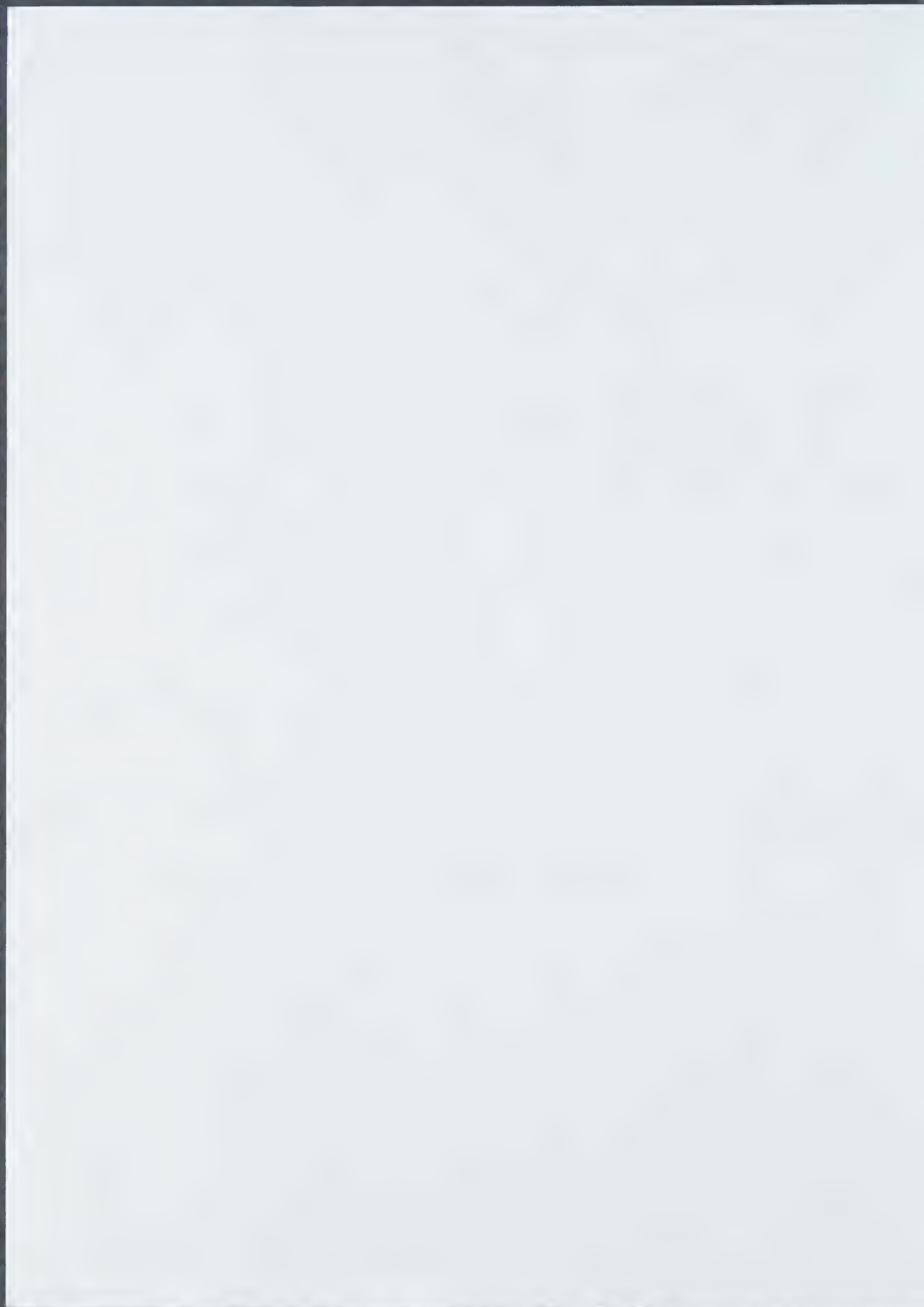
Zou je zo goed willen zijn mij een duidelijk leesbare
fotocopic van 'n afbeelding van de Jan Pynas waarnaar je
verwijst in Oud Holland 123 (2010) nr. 2, 182 noot 1, te
zenden? Met de maten?

Bij voorbaat dank.

Met vriendelijke groet

Huib

Dhr. H. van Baarle
's-Gravensingel 67
3062 SC Rotterdam
Nederland

Dr. David A. de Witt
Bader Curator of European Art
Agnes Etherington Art Centre
Queens University
Kingston, Ontario K7G 2Z8
Canada

Rotterdam 18 XII A.D. 2009

Beste David,

Terwijl het hier stevig winterst (in mijn huis wordt niet gestookt) wil ik je voor het jaar 2009 eindigt nog graag schrijven. Ik doe het nu, naar aanleiding van mijn bezoek aan Gordon van vorige week, naar aanleiding van Alfreds telefoontje van gisteren en naar aanleiding van een ontdekkinkje dat ik enige tijd geleden toevallig deed.

Gordon was opwindend zoals altijd. Alles wat je bij de veilinghuizen te zien krijgt imponeert me altijd en brengt me vaak in verwarring. Ik vind het razend moeilijk me op hoofdzaken te concentreren. Permanent wordt je afgeleid, door ander materiaal dan dat wat je toen je de catalogi vooraf doornam, zeer interessant leek, of door ontmoetingen. Kijkdagen zijn voor mij altijd zowel intensief als instructief. Ik zag bij Christie's South Kensington de Jan van Noordt (jouw cat. 16). Dit leek me een leuk cadeautje van Alfred voor jou maar of hij er ook zo over denkt is me niet bekend. Maar jij bent toch wel iemand om zelf 'n echte Jan van Noordt te bezitten dunkt me.

De signatuur en datering van de Rembrandt uit 1658 heb ik niet waargenomen. Er viel te weinig licht op, zoals het stuk bij Christie's aan de wand hing. Toen ik om 'n lamp vroeg om ze alsnog te zien, bleek Christie's daar niet voor te kunnen zorgen. Misschien krijg ik in Maastricht begin volgend jaar 'n nieuwe kans.

Bij Johnny Van Haeften keek ik wederom zeer verlekkerd naar de twee Abraham Bloemaert tronies. Hij wil er nu maar liefst fr 250.000 voor hebben. Dit is echt 'above my budget'. Ik wilde ze destijds op de veiling al kopen, doch kwam er toen al niet aan te pas (Christie's, London d.d. 24 IV 2009, lot 1).

Philip Mould kocht mijn extra exemplaar van de dissertatie over Hanneman. Dit was joviaal van hem. Zijn boek 'Sleuth' heb ik nog niet, maar ben ik vast van plan te lezen.

Alfred heb ik twee keer kort getroffen, wat me veel plezier deed. In juli had hij slechts ca. 30 seconden voor mij, wat me 'n beetje ongelukkig maakte. Gisteren belde hij op. Het gesprek duurde niet meer dan één minuut, wat me onvoldoende gelegenheid gaf rustig b.v. de conference op Herstmonceux castle van afgelopen zomer met hem door te nemen, of te informeren hoe de Grievens-tentoonstelling te Milwaukee geweest is, maar het gesprek op zich al, maakte me zeer gelukkig.

Sinds m'n vorige brief kocht ik het boek met je opstel 'A coarse rugged way of painting &c.'. Ik ben blij het te bezitten. In Berlin verwierf ik de congresbundel met je stuk 'Rembrandt and the Climate &c.'. (Van Von Bogendorf-Ruppenthal's dissertatie had ik nog nooit gehoord.) Er staan beweringen in die ik zelf nooit gedurfd zou hebben zo te uiten. Ik las de hele bundel en vraag me denkend aan jou, b.v. af wat Eranziska van Dagmar Hirschfelders stuk vindt.

Zoals je merkt maak ik tempo in deze brief. Zo kom ik dan nu al bij mijn voorlaatste punt aan. Onlangs greep ik naar de catalogus van 'M.G. Wurfbain Eine Art IV' uit 1992. Ik ga ervan uit dat jij die bezit.

Er wordt 'n schilderij toegeschreven aan Dominicus Verwilt in afgebeeld en besproken. Als steunafbedding staat er 'n foto van 'n aan deze kunstenaar toegeschreven portret in het National Museum te Stockholm bij (inv. nr. 4617). Dit stuk deed me denken aan het portret van 'n jonge vrouw dat jij in jouw catalogus als cat. n°. 10 hebt opgenomen, geloof ik. Ik bedoel in ieder geval het schilderij dat in 'Telling images &c.' cat. n°. 5 is. De overeenkomsten tussen de stukken in Kingston en Stockholm zijn slechts zeer globaal. Het is natuurlijk niet goed mogelijk een mans- en een vrouweportret stilistisch (lettend op vooral motieven die op beide schilderijen voorkomen) heel nauwkeurig met elkaar te vergelijken. Toch kunnen handen en oogleden van de twee verschillende werken wel in onderlinge samenhang gezien worden. En de conceptie in algemene zin van beide stukken. Twee keer gaat 't om tegen 'n egale achtergrond geplaatste mensen wier groottes in relatie tot de oppervlakten van de dragers waarop ze werden aangebracht, redelijk met elkaar overeen komen. Ook valt aan beide schilderijen mijns inziens eenzelfde aandacht/liefde voor (het weergeven van) het kostuum waar te nemen. Hoewel toch geneigd dit schilderij en het schilderij te Kingston als door dezelfde hand geschilderd te beschouwen. In hoeverre de toeschrijving aan D. Verwilt van het Zweedse stuk steek houdt, durf ik niet te zeggen. Ik heb in de mij ter beschikking staande Zweedse literatuur erover, geen vergelijkingen met gesigneerd ander werk van D. Verwilts hand aangetroffen.

(In Görel Cavalli-Björkman: 'Dutch and Flemish paintings I : 1400-1600' (Stockholm 1986) staat bij de tekst van cat. n°. 60 (= het stuk waarmee ik het stuk in Kingston vergelijk) overigens

o recte: Nationalmuseum.

'n verkeerde afbeelding. Bij die tekst hoort de afbeelding van cat. n°. 59. En de opname van cat. n°. 60 in dit boek zou kunnen worden betwist.) In hoeverre het dus terecht is het Stockholmsse stuk op naam van D. Verwilt te stellen, blijft de vraag. Maar los daarvan denk ik dat wel gezegd mag worden dat het goed verdedigbaar is om het stuk in Canada en het stuk in Zweden als afkomstig van één en dezelfde hand (al dan niet die van D. Verwilt dus) te beschouwen. En daarmee dunkt me de documentatie van het schilderij van het meisje dat naast 'n tafel staat te Kingston, op 'n zinvolle wijze aangevuld is.

Zoals je weet, heb ik je nog steeds niet het geld gegeven dat ik je in mijn vorige brief in het vooruitzicht had gesteld. Ik had dit veel eerder moeten doen. Helaas is het in Londen niet mogelijk geweest, vorige week. Hierbij dan wat ik voor je in gedachten had.

Eens hoop ik je monumentale catalogus van de Bader collectie te verwerven. Dan zal ik daarnaar regelmatig kunnen teruggrijpen.

Dhr. H. van Baarle
's-Gravensingel 67
3062 SC Rotterdam
Nederland

Prettige feestdagen
ook voor
Franziska en Ida,
met
hartelijke groet

Humb